วารสารปรัชญาปริทรรศน์
JOURNAL OF PHILOSOPHICAL VISION
ISSN: 1513-6620 (Print) × ISSN: 2773-9643 (Online)
https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/index

Academic Article

พระพุทธศาสนากับความคาดหวังของเยาวชนไทย

Buddhism and Thai Youth's Expectations

อริสา สายศรีโกศล[1]* และ พระสุทธิสารเมธี[2]

Arisa Saisrikosol[1]* & Phra Suthisanmethee[2]

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author*

1. อริสา สายศรีโกศล*

Arisa Saisrikosol*
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: arisa.saisrikosol@gmail.com

2. พระสุทธิสารเมธี

Phra Sutthisanmethi
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
Graduate School, Mahamakut Buddhist University, Thailand.
Email: chaiyan19@gmail.com

คำสำคัญ:
พระพุทธศาสนา, ความคาดหวัง, เยาวชนไทย

Keywords:
Buddhism, Expectation, Thai Youth

Article history:
Received: 22/09/2024
Revised: 10/10/2024
Accepted: 24/10/2024
Available online: 15/05/2025

How to cite:
Saisrikosol, A. & Phrasutthisanmethi. (2025). Buddhism and Thai Youth's Expectations. *Journal of Philosophical Vision, 30* (1), 58 - 71.

ABSTRACT

This article analyzes the role of Buddhism in shaping the expectations of Thai youth, emphasizing the importance of Buddhism in cultivating values and culture in Thai society. Buddhism has had a long-lasting influence in instilling virtues and ethics. The study of Buddhism in schools and families plays a crucial role in fostering positive values in the younger generation. Thai youths expect Buddhism to adapt to the modern era, especially through the use of technology and online media to make the teachings more accessible. They also hope that it will encourage the practice of Dhamma in daily life more effectively. Additionally, there are suggestions for enhancing Buddhist education within the school system and promoting religious activities within communities.

บทคัดย่อ

บทความนี้วิเคราะห์บทบาทของพระพุทธศาสนาต่อความคาดหวังของเยาวชนไทย โดยเน้นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคมไทย ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยาวนานในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การศึกษาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนและครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีให้กับเยาวชน เยาวชนไทยคาดหวังว่า พระพุทธศาสนาจะปรับตัวตามยุคสมัย โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ในการเผยแผ่ธรรมะเพื่อให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น และส่งเสริมการปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการเสริมสร้างการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระบบการศึกษา และการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน

1. บทนำ

เยาวชนเป็นกลุ่มคนสำคัญในสังคมที่เปรียบเสมือนรากฐานของประเทศ การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีเป็นเรื่องที่สังคมไทยให้ความสำคัญมาโดยตลอด โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระพุทธศาสนาได้มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมจิตใจและวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในด้านคุณธรรมและการดำเนินชีวิตที่สมดุล การศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาผ่านโรงเรียนและครอบครัวจึงมีความสำคัญในการปลูกฝังเยาวชนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและสามารถเผชิญกับความท้าทายทางสังคมได้อย่างมีคุณธรรม

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อวิธีการเผยแผ่และการปฏิบัติธรรมในหมู่เยาวชน การเผยแผ่ธรรมะในรูปแบบดั้งเดิมอาจไม่ตอบโจทย์กลุ่มเยาวชนในยุคนี้ ทำให้การใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลมีความสำคัญมากขึ้นในการทำให้หลักธรรมสามารถเข้าถึงได้ง่ายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบัน นอกจากนี้ เยาวชนไทยยังมีความคาดหวังว่า พระพุทธศาสนาจะสามารถเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาสังคมและสร้างเสริมความสุขในการดำเนินชีวิตได้

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์บทบาทของพระพุทธศาสนาในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมในหมู่เยาวชนไทย โดยมุ่งเน้นการสำรวจความคาดหวังของเยาวชนไทยที่มีต่อพระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะเพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชน อีกทั้งยังศึกษาบทบาทของพระพุทธศาสนาในการเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาสังคมและการส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขและสมดุล นอกจากนี้บทความนี้ยังทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้ให้เห็นถึงช่องว่างทางความรู้ที่ยังไม่ได้รับการศึกษา รวมถึงระบุขอบเขตการศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีการนำเสนอแนวทางใหม่ในการเผยแผ่ธรรมะเพื่อสอดคล้องกับสภาพสังคมและความท้าทายในยุคสมัยปัจจุบัน

2. พระพุทธศาสนาในสังคมไทย

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน โดยมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต ความเชื่อ วัฒนธรรม และค่านิยมของคนไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ประวัติศาสตร์ของพระพุทธศาสนาในประเทศไทยย้อนกลับไปถึงสมัยสุโขทัย เมื่อพระพุทธศาสนาได้รับการยอมรับเป็นศาสนาประจำชาติ นับแต่นั้นมา ศาสนาพุทธได้เป็นทั้งแหล่งปัญญาและจริยธรรม และยังเป็นศูนย์กลางในการสร้างวัฒนธรรมและประเพณีที่ช่วยให้สังคมไทยดำเนินไปอย่างสงบสุข

พระพุทธศาสนามีบทบาทมีความหลากหลายด้านทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสาธารณสุข หลักธรรมคำสอน เช่น ศีล 5 ได้ส่งเสริมการละเว้นจากการกระทำชั่วและกระทำความดี ซึ่งช่วยให้เกิดความสงบสุขและความมั่นคงในสังคมไทย สรุปแล้ว บทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยสามารถจำแนกออกเป็น 4 บทบาท ได้แก่

2.1 บทบาททางการเมืองการปกครอง

สมเด็จพระสัมมาพระพุทธเจ้าทรงมิได้ให้ความสำคัญการปกครองทางโลก ไม่ได้สนับสนุนการปกครองรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นพิเศษแต่พระองค์เสนออุดมคติของผู้นำที่เรียกว่า “ธรรมราชา” อันเป็นหลักการปกครองที่ไม่ใช้ความรุนแรงแต่ใช้ธรรมเพื่อคุ้มครองรัฐและทำให้ประชาชนสงบสุขร่มเย็นโดยนักคิดนักวิชาการสายพระพุทธศาสนาปัจจุบันได้เสนอแนวทางการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้ในการเมืองการปกครอง เช่น พุทธทาสภิกขุเสนอแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง เรียกว่า “ธัมมิกสังคมนิยม” (เด่นพงษ์ แสนคำ, 2561) อันเป็นแนวทางการใช้ศีลธรรมทางศาสนาควบคุมเศรษฐกิจและการเมืองเป็นการขับเคลื่อนชุมชนโดยพลังบวร (บ้าน วัด โรงเรียน) ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่กำหนดทิศทางประเทศไทยไว้ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หลักธรรมพระพุทธศาสนาสำหรับนักการเมือง ได้แก่ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเที่ยงธรรมมีสัจจะรักษาคำพูดและจริงใจ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่การงานส่วนรวม เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม เคารพมติส่วนรวม เคารพที่ประชุมและรักษาความลับของที่ประชุม และหลีกเลี่ยงอบายมุขโดยหมั่นประพฤติตนในทางเจริญ นอกจากนั้นยังมีการประยุกต์หลักธรรมให้เข้ากับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยใช้หลักการสมานฉันท์ อุดมการณ์พัฒนาสังคมซึ่งเป็นอุดมการณ์ในการขับเคลื่อนสันติภาพท่ามกลางสังคมที่มีความขัดแย้งสูงในปัจจุบัน ส่วนหลักธรรมที่พระมหากษัตริย์ใช้ในการปกครองประเทศ ได้แก่ ทศพิธราชธรรม 10 จักรวรรดิวัตร 12 และราชสังคหวัตถุ 4 ซึ่งกำหนดเป็นพระราชกรณียกิจในการบำเพ็ญคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติ (สมบูรณ์ วัฒนะ และคณะ, 2564)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า บทบาทพระพุทธศาสนาทางการเมืองการปกครองเป็นการประยุกต์หลักธรรมเพื่อกำหนดกรอบศีลธรรมกำกับความคิด พฤติกรรมของนักการเมืองและผู้มีอำนาจในการปกครองโดยไม่ยึดติดส่งเสริมเพียงระบอบใดระบอบหนึ่ง แต่เน้นการเป็นแก่นสารอุดมคติเพื่อการขับเคลื่อนการเมืองการปกครองให้เป็นสังคมสงบสุข

2.2 บทบาททางสังคมวัฒนธรรม

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางสังคมและวัฒนธรรมไทยเพราะเป็นศาสนาหลักของสังคมไทยตั้งแต่อาณาจักรทวารวดี พุทธศตวรรษที่ 5-16 เรื่อยมาจนถึงยุครัตนโกสินทร์ซึ่งลักษณะสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อสังคมไทย คือ การดำรงทางสายกลาง (มัชเฌนธรรม) ความเป็นองค์รวม (Holistic) และมีเป้าหมายเพื่อชี้นำความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เมื่อวิเคราะห์ในมิติการบูรณาการกับสังคม พบว่า มี 3 มิติ ได้แก่ “มิติที่ 1 ด้านคุณค่า” โดยเป็นหลักบูรณาการเข้ากับวิถีชีวิตในสังคม “มิติที่ 2 ด้านพื้นที่” โดยพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานก่อให้เกิดทุนทางสังคม (Social Capital) และ “มิติที่ 3 ด้านเวลา” โดยพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการสร้างนวัตกรรมความคิดร่วมสมัย เช่น ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จิตอาสา และการพัฒนาที่ยั่งยืน” (สมบูรณ์ วัฒนะ และคณะ, 2564)

แนวคิดทางพระพุทธศาสนาได้หลอมรวมเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ในหลายด้าน ดังนี้

ด้านภาษา ภาษาไทยได้รับการผสมผสานคำศัพท์จากภาษาบาลีและสันสกฤตเป็นส่วนหนึ่ง ทำให้เกิดความลึกซึ้งทางความหมายและการสื่อสารที่สะท้อนแนวคิดและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

ด้านวรรณกรรม ผลงานวรรณกรรมไทยได้รับแรงบันดาลใจจากศาสนาพุทธ เช่น เรื่องราวในไตรภูมิ พระมหาชนก รวมถึงงานเขียนประเภทกวีนิพนธ์ บทประพันธ์ และคัมภีร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางศาสนา

ด้านประเพณี กิจกรรมและประเพณีสำคัญในสังคมไทยมีรากฐานจากศาสนาพุทธ อาทิ การเฉลิมฉลองในวันสงกรานต์ วันลอยกระทง รวมถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา และวันอาสาฬหบูชา

ด้านพิธีกรรม การทำบุญ การตักบาตร และพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น พิธีทำบุญวันสารทไทย การเทศน์มหาชาติ ได้สืบทอดมาจากศาสนาพุทธ เป็นการสืบสานจารีตประเพณีที่มีคุณค่าในสังคมไทย

ด้านศิลปกรรม สถาปัตยกรรมและศิลปกรรมไทย เช่น การสร้างเจดีย์ พระปรางค์ และอาคารวัด สะท้อนถึงความศรัทธาและหลักธรรมทางศาสนาที่แทรกอยู่ในงานศิลปะและการออกแบบ

ด้านดนตรี ดนตรีไทย โดยเฉพาะในโอกาสต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานมงคลหรืออวมงคล มักได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา รวมถึงบทเพลงลูกทุ่งในอดีตที่มีการแทรกแนวคิดธรรมะไว้อย่างชัดเจน (ประเวศ อินทองปาน, 2559)

นอกจากนี้ นักคิดและนักวิชาการหลายท่านได้นำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิต เช่น การนำแนวทางสันติธรรมมาสร้างสันติสุขในโรงเรียน การประยุกต์ใช้หลักธรรมทางศาสนาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการติดเกมของเยาวชน การพัฒนาแบบการเลี้ยงดูเด็กพูดช้าด้วยจิตวิทยาพุทธ การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวกในครอบครัว รวมถึงการใช้หลักธรรมเป็นเครื่องมือยับยั้งการใช้ความรุนแรงในสังคม

2.3 บทบาททางสังคมเศรษฐกิจ

ในทัศนะของนักวิชาการทางพระพุทธศาสนา ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันสามารถกล่าวได้ว่า เติบโตผิดทิศทางเนื่องจากเน้นการเจริญทางวัตถุที่รวดเร็ว ขาดการบูรณาการกับสังคมวิถีพุทธเน้นความมั่งคั่ง

ทางวัตถุเพียงอย่างเดียวจึงมีการเสนอแนวคิดทางเศรษฐกิจแนวใหม่ที่พัฒนาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยแนวคิดหลักที่ขับเคลื่อนสังคมไทยในปัจจุบัน ได้แก่ หลักเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธัมมิกสังคมนิยม (พระเทพรัตนมุนี และคณะ, 2557) นอกจากนั้นแล้ว ยังมีนักคิดร่วมสมัยเสนอการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ เช่น การเกษตรแนวพุทธเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน การใช้หลักกธรรมทางพระพุทธศาสนาส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของครัวเรือน โมเดลประสิทธิผลเชิงพุทธวิธีในการพัฒนาองค์กรธุรกิจไทยอย่างยั่งยืน การพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจที่เป็นธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กลวิธีนำหลักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธไปใช้ประกอบอาชีพในชีวิตประจำวัน และการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจยุคบริโภคนิยม เป็นต้น

2.4 บทบาททางการศึกษา

พระพุทธศาสนามีบทบาทด้านการศึกษาแก่สังคมไทยมาตั้งแต่อดีต โดยปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนาที่จัดการเรียนการสอนด้านพระพุทธศาสนาโดยตรง 2 มหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอันเป็นมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย มหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งมีบทบาทอย่างสูงในการเผยแผ่แนวคิดและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาผ่านการประยุกต์กับศาสตร์สมัยใหม่และในขณะเดียวกันได้ดำรง รักษา อนุรักษ์ตามแนวปริยัติและส่งเสริมการปฏิบัติผ่านการภาวนาอันเป็นปัญญาปฏิบัติแก่ผู้เรียน นอกจากนั้นแล้วรัฐไทยยังมีนโยบายส่งเสริมการสอนศีลธรรมในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนของรัฐ และส่งเสริมการสอบธรรมศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับอุดมศึกษา ข้าราชการและประชาชนทั่วไป (แม่กองธรรมสนามหลวง, ม.ป.ป.)

การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาพัฒนาการศึกษาสมัยใหม่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่เยาวชน เช่น การใช้หลักสันติธรรม ได้แก่ สติ (ความระลึกได้), ขันติ (ความอดทน), และสันติ (ความสงบ) เพื่อฝึกจิตใจเยาวชนให้เยือกเย็นและมีคุณธรรม นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) มาใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสอนให้เด็กปฐมวัยมีมโนธรรมสัมบูรณ์ ควบคุมจิตใจและการกระทำ รวมถึงการส่งเสริมสัมมาทิฐิ ช่วยให้เด็กแยกแยะดี-ชั่วได้ด้วยตนเอง (อนุชิต กิ่งนรา, 2563)

3. บทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคมปัจจุบัน

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ไม่เพียงแค่ในด้านศาสนาและจิตวิญญาณเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงหลากหลายด้านของชีวิตประจำวันของประชาชนชาวไทยพุทธ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ด้านหลัก ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาและการพัฒนาจิตใจ

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาจิตใจ โดยมีการสอนธรรมะในโรงเรียน วัด และมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา รวมถึงการจัดกิจกรรมการสอนธรรมะ การปฏิบัติธรรม และการอบรมจริยธรรม วัดหลายแห่งได้มีบทบาทในการจัดกิจกรรมเหล่านี้เพื่อให้ประชาชนและเยาวชนมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน ส่งผลให้คนไทยมีจิตใจที่สงบสุขและมีคุณธรรมการสร้างค่านิยมและจริยธรรม

พระพุทธศาสนาส่งเสริมค่านิยมและจริยธรรมในสังคม ผ่านหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ไตรสิกขา และหลักศีลธรรม ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีจิตใจดี มีความซื่อสัตย์ และมีความเมตตาต่อผู้อื่น การปฏิบัติตามหลักธรรมเหล่านี้ช่วยสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและมีความสุข ส่งผลให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชน

3.2 ด้านโยชน์ต่อสังคม

วัดและองค์กรทางพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม โดยจัดโครงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ ส่งเสริมสุขภาพจิตและกาย รวมถึงการจัดกิจกรรมทางวิชาการที่ช่วยส่งเสริมความสามัคคีในชุมชน กิจกรรมเหล่านี้ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นพวกเดียวกันและเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม .

3.3 ด้านการรักษาประเพณี

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของไทย วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ ทำบุญ เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รวมถึงการจัดประเพณีสงกรานต์และประเพณีอื่น ๆ วัฒนธรรมเหล่านี้ทำให้ประชาชนยังคงความผูกพันกับรากฐานของตนเองและส่งเสริมความมั่นคงของสังคม .

3.4 ด้านการเผชิญกับความท้าทาย

ในยุคที่เทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว พระพุทธศาสนามีบทบาทในการเผชิญกับความท้าทายเหล่านี้ด้วยการปรับตัว วัดหลายแห่งได้นำสื่อดิจิทัลมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะผ่านอินเทอร์เน็ต การเผยแผ่ธรรมะในรูปแบบนี้ทำให้คนรุ่นใหม่สามารถเข้าถึงและเรียนรู้ธรรมะได้ง่ายขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมยุคใหม่

การสรุปและเชื่อมโยงเนื้อหา จากการวิเคราะพุทธศาสนาในสังคมปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าศาสนานี้ไม่เพียงเป็นรากฐานในการสร้างจิตใจที่ดีงามให้กับประชาชน แต่ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและรักษาค่านิยมทางสังคม รวมถึงการเผชิญกับความท้าทายที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม บทบาทของพระพุทธศาสนายังคงมีความสำคัญในทุกด้านของชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการศึกษา จริยธรรม วัฒนธรรม และการพัฒนาสังคม

ในปัจจุบัน บทบาทของพระพุทธศาสนาต่อเยาวชนยังคงมีความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนาช่วยกล่อมเกลาเยาวชนให้เติบโตเป็นคนดี มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสงบสุข การศึกษาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาถูกบรรจุไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนในทุกระดับ ครูบาอาจารย์และพ่อแม่มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดหลักธรรมให้เยาวชน ขณะเดียวกัน กลุ่มเพื่อนก็มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเยาวชนในการปฏิบัติธรรมเช่นกันเยาวชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต หากเยาวชนได้รับการอบรมและการเรียนรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ย่อมทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนา อย่างไรก็ตาม ข่าวสารจากสื่อมวลชนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในปัจจุบัน อาจส่งผลให้เยาวชนมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป (วราภรณ์ ซื่อประดิษฐ์กุล, 2545)

การวิเคราะห์บทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคมไทยแสดงให้เห็นว่า ศาสนานี้ยังคงมีความสำคัญในการสร้างคุณธรรมและค่านิยมให้กับคนไทย พระพุทธศาสนามีบทบาทในหลายด้านของสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างความสงบสุขและความมั่นคงในสังคมไทย ทั้งในกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไป การ

ประยุกต์ใช้หลักธรรมในสังคมพหุวัฒนธรรมยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมกระบวนการศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับพื้นฐานและอุดมศึกษา มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างในเรื่องชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา และลัทธิความเชื่อ การศึกษาพหุวัฒนธรรมช่วยลดทัศนคติเชิงเหยียดหยามเรื่องเชื้อชาติหรือศาสนา และส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกันในสังคม โดยไม่นำเรื่องความแตกต่างของวัฒนธรรม เชื้อชาติ หรือความเชื่อไปใช้ในทางที่ผิด (ปรุตม์ บุญศรีตัน, 2556)

4. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรม

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคมไทยมาโดยตลอด บทบาทของพระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่ครอบคลุมด้านจริยธรรมและศีลธรรมเท่านั้น แต่ยังมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตและความเชื่อของประชาชนชาวไทยในหลากหลายด้าน ทั้งการส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม การสร้างความสามัคคีในสังคม และการรักษาวัฒนธรรมและประเพณี บทบาทเหล่านี้แบ่งออกเป็น 5 ด้านหลัก ดังนี้

4.1 การส่งเสริมค่านิยมด้านคุณธรรมและจริยธรรม

พระพุทธศาสนาส่งเสริมค่านิยมที่ดีในสังคมไทยผ่านหลักธรรม เช่น อริยสัจ 4 ไตรสิกขา และศีล 5 หลักธรรมเหล่านี้เน้นการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องและมีความสุข การปฏิบัติตามหลักธรรมช่วยให้บุคคลมีคุณสมบัติเช่น ความซื่อสัตย์ เมตตา และความอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งเป็นคุณค่าที่สำคัญในสังคมไทยและส่งผลให้เกิดความสงบสุขและความมั่นคงในสังคม

4.2 การสร้างสังคมที่สงบสุขและสามัคคี

พระพุทธศาสนามีบทบาทในการสร้างสังคมที่สงบสุขและมีความสามัคคี โดยการสอนให้บุคคลปฏิบัติตามหลักธรรม เช่น การให้ทาน เมตตาต่อผู้อื่น และการให้อภัย การทำบุญและการทำความดีที่คนไทยปฏิบัติในชีวิตประจำวันช่วยส่งเสริมความสงบสุขและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในสังคม

4.3 การรักษาวัฒนธรรมและประเพณี

พระพุทธศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของไทย วัดเป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางศาสนาและวัฒนธรรม เช่น การสวดมนต์ ทำบุญ เวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา รวมถึงการจัดประเพณีสงกรานต์และประเพณีอื่น ๆ ซึ่งทำให้คนไทยยังคงเชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรมของตนเองและมีความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม

4.4 การสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต โดยผ่านการสอนหลักธรรมที่เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการดำเนินชีวิตอย่างมีความหมาย เช่น การมีสติ สมาธิ และปัญญา หลักธรรมเหล่านี้ช่วยให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาและตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ .

4.5 การส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาตนเอง

พระพุทธศาสนามีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษาและการพัฒนาตนเอง โดยมีการจัดการเรียนการสอนธรรมะในโรงเรียน วัด และมหาวิทยาลัยทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ วัดหลายแห่งยังจัดกิจกรรมสอนธรรมะ

การปฏิบัติธรรม และการอบรมจริยธรรม ทำให้คนไทยมีความรู้และความเข้าใจในหลักธรรมคำสอน ส่งผลให้มีจิตใจสงบสุขและมีคุณธรรม

จากการวิเคราะห์บทบาทของพระพุทธศาสนาในการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมในสังคมไทย พบว่า พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการดำเนินชีวิตที่สงบสุข พระพุทธศาสนามีบทบาททั้งในการส่งเสริมการศึกษา การพัฒนาสังคม การรักษาวัฒนธรรม และการสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิต ทำให้สังคมไทยสามารถดำเนินไปอย่างสงบสุขและมีความมั่นคง

5. ความคาดหวังของเยาวชนไทยต่อพระพุทธศาสนา

ในสังคมไทยปัจจุบัน พระพุทธศาสนาได้แสดงบทบาทสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมและจริยธรรมอันดีงามแก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคมอย่างรวดเร็ว พระพุทธศาสนาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ใหม่ๆ

จากการศึกษาพบว่าเยาวชนไทยมีความคาดหวังว่าพระพุทธศาสนาจะช่วยให้พวกเขาสามารถค้นพบความสงบสุขภายในจิตใจ โดยการนำหลักธรรมมาช่วยในการดำเนินชีวิตและการตัดสินใจที่ดีขึ้น พวกเขายังเห็นว่าพระพุทธศาสนาควรใช้เทคโนโลยีและสื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเผยแผ่ธรรมะ เพื่อให้การเรียนรู้หลักธรรมและการปฏิบัติตามคำสอนเป็นเรื่องง่ายและสะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของเยาวชน (สมบูรณ์ วัฒนะ และคณะ, 2564)

พระพุทธศาสนาไม่เพียงแต่ต้องปรับตัวเพื่อให้เข้าถึงเยาวชนมากขึ้น แต่ยังต้องสามารถแสดงให้เห็นถึงคุณค่าและประโยชน์ของหลักธรรมในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างความสมดุลระหว่างชีวิตทางโลกและชีวิตทางจิตใจ การปรับใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ เช่น สื่อออนไลน์ การใช้แอปพลิเคชันทางศาสนา และการสร้างเนื้อหาธรรมะที่น่าสนใจในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเครื่องมือที่สามารถทำให้เยาวชนรู้สึกเชื่อมโยงและใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนามากขึ้น (พระเทพรัตนมุนี และคณะ, 2557)

การปรับบทบาทนี้ยังต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของวัด โรงเรียน และชุมชนในการสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมะในบริบทสมัยใหม่ เช่น การฝึกอบรมธรรมะผ่านทางออนไลน์ การสร้างแพลตฟอร์มการศึกษาทางธรรมออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่ทุกเวลา (สมบูรณ์ วัฒนะ และคณะ, 2564)

6. วิธีการศึกษาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนและครอบครัว

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรมของเยาวชนไทย การศึกษาและการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในโรงเรียนและครอบครัวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่ช่วยเสริมสร้างค่านิยมที่ดีและความเข้าใจในหลักธรรมของพระพุทธศาสนา บทบาททั้งในโรงเรียนและครอบครัวแบ่งออกเป็นสองส่วน ดังนี้

6.1 การศึกษาพระพุทธศาสนาในครอบครัว

ครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังศีลธรรมและค่านิยมทางพระพุทธศาสนาให้แก่เยาวชน ซึ่งสามารถทำได้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การเล่านิทานและเรื่องราวทางศาสนา: พ่อแม่สามารถเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับหลักธรรมและคำสอนของพระพุทธเจ้าให้ลูกฟัง เพื่อให้เด็กเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาทางศาสนาได้ง่ายขึ้น

การทำบุญและการปฏิบัติธรรมร่วมกัน: ครอบครัวสามารถพาลูกไปทำบุญที่วัด และเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น การเวียนเทียน การสวดมนต์ การฟังธรรมเทศนา ซึ่งเป็นการปลูกฝังความศรัทธาและความผูกพันในพระพุทธศาสนา

การสอนและปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน: พ่อแม่สามารถสอนลูกให้ปฏิบัติตามหลักธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การให้ทาน การรักษาศีล และการปฏิบัติสมาธิ เพื่อเสริมสร้างจิตใจที่ดีและมีคุณธรรม (พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย, 2545)

6.2 การศึกษาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

ในโรงเรียน พระพุทธศาสนามักถูกบรรจุเป็นวิชาหลักที่นักเรียนต้องเรียนรู้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาไปจนถึงมัธยมศึกษา โดยมีวิธีการศึกษาหลายรูปแบบที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติและทฤษฎี เช่น

การเรียนการสอนในห้องเรียน: ครูผู้สอนจะใช้หนังสือเรียนและเอกสารประกอบการสอน เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหลักธรรม คำสอน และประวัติของพระพุทธศาสนา นักเรียนจะได้เรียนรู้เรื่องราวของพระพุทธเจ้า หลักธรรมสำคัญ และแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมเหล่านั้น

กิจกรรมทางศาสนา : โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การทำบุญ การเวียนเทียนในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การสวดมนต์ และการฟังธรรมเทศนา เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเรียนรู้วัฒนธรรมทางศาสนา

การปฏิบัติธรรม : โรงเรียนบางแห่งจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมและฝึกสมาธิ เพื่อให้เยาวชนได้ฝึกฝนจิตใจให้มีความสงบและสมาธิ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเยาวชนไทยทั้งในด้านการศึกษาและการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะการเรียนรู้และปฏิบัติในโรงเรียนและครอบครัว ซึ่งช่วยสร้างค่านิยมที่ดีงามและจริยธรรมที่มั่นคงให้แก่เยาวชน สังคมไทยได้ใช้การสอนพระพุทธศาสนาเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนอย่างยาวนาน ซึ่งมีผลให้เกิดความมั่นคงและความสงบสุขในสังคม

7. ความคาดหวังในด้านการปฏิบัติธรรมและการเรียนรู้หลักธรรม

ความคาดหวังของเยาวชนไทยต่อการปฏิบัติธรรมและการเรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธศาสนาในบริบทสังคมปัจจุบัน โดยเน้นความสำคัญในการพัฒนาตนเองและการดำเนินชีวิตด้วยคุณธรรม เยาวชนมีความคาดหวังหลายประการในการนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งออกเป็นประเด็นหลักดังนี้

7.1 การเข้าถึงธรรมะได้ง่ายขึ้น

เยาวชนคาดหวังให้พระพุทธศาสนาปรับใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ เช่น แอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงหลักธรรมได้ทุกที่ทุกเวลา นอกจากนี้ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เช่น วิดีโอ การ์ตูน และเกม ยังเป็นความคาดหวังที่ช่วยให้การเรียนรู้ธรรมะเป็นเรื่องสนุกและเข้าใจง่ายขึ้น (กรกต ชาบัณฑิต, 2556; พระพรหมคุณาภรณ์, 2550).

7.2 การปฏิบัติธรรมในชีวิตประจำวัน

เยาวชนคาดหวังว่าจะได้รับการสอนให้รู้จักนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การปฏิบัติศีล 5 การฝึกสมาธิ และการมีสติในทุกการกระทำ ซึ่งจะช่วยให้พวกเขามีจิตใจที่สงบสุขและสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีสติ นอกจากนี้ ยังมีความคาดหวังว่าการสนับสนุนการทำบุญและการทำความดีจะได้รับการส่งเสริมมากขึ้น เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การทำสมาธิ และการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นการเสริมสร้างสังคมที่มีความเมตตาและสามัคคี (พินิจ ลาภธนานนท์ และแทนพันธุ์ เสนะพันธุ์ บัวใหม่, 2557).

7.3 การเรียนรู้และปฏิบัติธรรมร่วมกับครอบครัว

เยาวชนคาดหวังว่าครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ธรรมะ เช่น การทำบุญร่วมกัน การสวดมนต์ และการฝึกสมาธิ การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในครอบครัวจะช่วยสร้างความผูกพันและเสริมสร้างความเข้าใจในหลักธรรม นอกจากนี้ การเล่านิทานหรือเรื่องราวทางศาสนาที่สอดแทรกหลักธรรมก็จะช่วยให้เยาวชนเรียนรู้ได้ง่ายและน่าสนใจ (กมลพรรณ ชีวพันธุศรี, 2548)

7.4 การส่งเสริมการศึกษาธรรมะในโรงเรียน

เยาวชนคาดหวังว่าหลักธรรมของพระพุทธศาสนาจะถูกบรรจุในหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้หลักธรรมอย่างลึกซึ้ง นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมทางศาสนาในโรงเรียน เช่น การทำบุญ การเวียนเทียน และการฟังธรรมเทศนา จะช่วยให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมและเข้าใจในวัฒนธรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น (จำรงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, 2545)

จากการสัมภาษณ์เยาวชน 2 คน พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีมุมมองแตกต่างกันในเรื่องความคาดหวังต่อพระพุทธศาสนา ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 (2567) มองว่าเยาวชนไทยในยุคปัจจุบันมีความเข้าใจในพระพุทธศาสนาน้อยลง และมักมองว่าศาสนาถูกบิดเบือนหรือถูกใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม จึงมีความกังวลเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาในอนาคต ขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 (2567) มองว่าเยาวชนต้องเผชิญกับความคาดหวังสูงในการปฏิบัติตนตามหลักธรรม ซึ่งอาจทำให้เกิดความกดดันในการปฏิบัติจริงการใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะช่วยให้บทความครอบคลุมมุมมองของเยาวชนจริง ๆ ในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีความหลากหลายและซับซ้อน การที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1 แสดงความกังวลเกี่ยวกับความเข้าใจที่ลดน้อยลงของเยาวชนต่อพระพุทธศาสนา และการมองว่าศาสนาถูกบิดเบือนนั้น เป็นข้อมูลที่สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การนำข้อมูลนี้มาใช้จึงมีความสำคัญในการเน้นให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อศาสนาและการรับรู้ของเยาวชน รวมทั้ง มุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2 ซึ่งระบุว่าความคาดหวังที่สูงจากสังคมและการปฏิบัติตนตามหลักธรรมอาจก่อให้เกิดความกดดัน เป็นข้อมูลสำคัญที่ช่วยเสริมข้อสรุปในบทความว่าความท้าทายของ

เยาวชนในยุคปัจจุบันมีความเชื่อมโยงกับบทบาทของศาสนา การวิเคราะห์นี้สามารถแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับความเครียดหรือความกดดันที่เยาวชนต้องเผชิญในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่าความคาดหวังของเยาวชนไทยต่อการปฏิบัติธรรมและการเรียนรู้หลักธรรมของพระพุทธศาสนานั้นมีความหลากหลาย ทั้งในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเผยแผ่ธรรมะ การบรรจุหลักธรรมในหลักสูตรการศึกษา และการสนับสนุนจากครอบครัวและโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีความกังวลเกี่ยวกับความเข้าใจและการนำหลักธรรมไปปฏิบัติที่อาจไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน

8. สรุป

บทบาทของพระพุทธศาสนาในสังคมไทย และความคาดหวังของเยาวชนในยุคปัจจุบันที่ต้องการเห็นการปรับตัวของพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับยุคสมัยใหม่ โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ การสร้างค่านิยมในสังคม และการส่งเสริมกิจกรรมที่เชื่อมโยงเยาวชนกับพระพุทธศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เยาวชนในปัจจุบันคาดหวังให้พระพุทธศาสนาปรับตัวโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ เช่น การใช้สื่อสังคมออนไลน์ แอปพลิเคชัน และสื่อดิจิทัลต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเข้าถึงธรรมะได้ง่ายขึ้นและน่าสนใจมากขึ้น การเผยแผ่ธรรมะในรูปแบบนี้จะทำให้เยาวชนรู้สึกว่าศาสนาเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมที่ดีในสังคมไทย เช่น ความเมตตา ความเสียสละ และการใช้ชีวิตอย่างมีสติและสมดุล ค่านิยมเหล่านี้สามารถปลูกฝังได้ตั้งแต่ในครอบครัวและโรงเรียน ผ่านการสอนหลักธรรมและการปฏิบัติธรรม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสังคมที่มีคุณธรรมและมีความสุข การจัดกิจกรรมทางศาสนาในชุมชนที่ทันสมัยและมีส่วนร่วมของเยาวชนเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงเยาวชนกับพระพุทธศาสนา กิจกรรมเหล่านี้ควรเน้นการมีส่วนร่วมของเยาวชน เช่น การจัดค่ายธรรมะ การฝึกสมาธิ การทำบุญ และการปฏิบัติธรรมร่วมกัน เพื่อให้เยาวชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนาในชีวิตประจำวัน การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของเยาวชนในกิจกรรมพัฒนาตนเองและชุมชนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้เยาวชนเห็นคุณค่าของการปฏิบัติธรรมและหลักธรรมในชีวิตประจำวัน การเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีบทบาทในการวางแผนและจัดกิจกรรมทางศาสนา จะช่วยเสริมสร้างความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมที่แท้จริงผู้ใหญ่ควรสนับสนุนและให้คำปรึกษาแก่เยาวชนในการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นผ่านการสอน การปฏิบัติธรรม หรือการเป็นแบบอย่างที่ดี การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้เยาวชนเข้าใจหลักธรรมและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของประเทศไทยและมีบทบาทสำคัญในการสร้างค่านิยม วัฒนธรรม และแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทย แม้ว่าพระพุทธศาสนาจะมีบทบาทสำคัญมาอย่างยาวนาน แต่ในปัจจุบันพระพุทธศาสนาก็เผชิญกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ การปลูกฝังค่านิยมที่ดีในเยาวชนผ่านการศึกษาในโรงเรียนและครอบครัว รวมถึงการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเยาวชน เป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้พระพุทธศาสนาปรับตัวและคงบทบาทสำคัญในสังคมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9. ข้อเสอนแนะ

9.1 การเสริมสร้างการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในระบบการศึกษา

1) การบรรจุหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในวิชาต่าง ๆ เช่น วิชาศีลธรรม วิชาสังคมศึกษา และวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้เยาวชนสามารถเข้าใจและนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวันได้

2) การสอนหลักธรรมควรเชื่อมโยงกับวิชาการอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อให้เยาวชนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมกับวิชาการและการใช้ชีวิต

3) การพัฒนาแอปพลิเคชันและสื่อการสอนที่ใช้เทคโนโลยี เช่น วิดีโอ สไลด์ และเกม เพื่อดึงดูดความสนใจของเยาวชนและทำให้การเรียนรู้หลักธรรมเป็นเรื่องสนุก

4) การใช้สื่อออนไลน์ในการเผยแผ่ธรรมะและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การสัมมนาออนไลน์ การถ่ายทอดสดพิธีกรรมทางศาสนา และการใช้โซเชียลมีเดียในการเผยแผ่หลักธรรม

5) การจัดค่ายธรรมะและกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน เช่น การปฏิบัติธรรม การสวดมนต์ และการทำบุญ เพื่อให้เยาวชนมีโอกาสฝึกฝนและนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตจริง

6) การจัดฝึกอบรมพระสงฆ์และครูสอนศาสนาเกี่ยวกับวิธีการสอนและการใช้เทคโนโลยีในการเผยแผ่ธรรมะ

7) การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในโรงเรียน เช่น การจัดทำมุมอ่านหนังสือธรรมะ การจัดกิจกรรมการสนทนาธรรม และการสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรมในโรงเรียน

8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการเรียนรู้และปฏิบัติธรรม โดยจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและครอบครัว เช่น การสวดมนต์ร่วมกัน การทำบุญ และการเข้าค่ายธรรมะร่วมกัน

9.2 การส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาในชุมชน

1) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ เช่น การจัดสอนธรรมะออนไลน์ การใช้สื่อมัลติมีเดียในการสอน และการจัดทำแอปพลิเคชันสำหรับการปฏิบัติธรรม

2) กิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของเยาวชน เช่น การจัดค่ายธรรมะที่มีการทำกิจกรรมทางกาย การฝึกสมาธิ การเรียนรู้ผ่านการเล่นเกมที่เกี่ยวกับธรรมะ

3) การสร้างเครือข่ายเยาวชนที่สนใจในพระพุทธศาสนา ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้กัน

4) การเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดกิจกรรมทางศาสนา เพื่อให้เยาวชนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งและมีความรับผิดชอบต่อกิจกรรม

5) พระสงฆ์และผู้ใหญ่ควรเป็นที่ปรึกษาและให้การสนับสนุนเยาวชนในการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา

6) การจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมและการเผยแผ่ธรรมะ เพื่อให้เยาวชนมีพื้นฐานความรู้ที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

7) การส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสาที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เช่น การทำความสะอาดวัด การช่วยเหลือผู้ยากไร้ และการสอนธรรมะให้กับเด็กๆ

8) การจัดกิจกรรมฝึกสมาธิและการปฏิบัติธรรมในชุมชน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาจิตใจและความรู้สึกสงบสุขของเยาวชน

9) การใช้สื่อสังคมออนไลน์และสื่อท้องถิ่นในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมทางศาสนา เพื่อดึงดูดเยาวชนให้เข้าร่วม

10) การเชิญวิทยากรหรือบุคคลต้นแบบที่เป็นเยาวชนที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติธรรมมาแบ่งปันประสบการณ์และสร้างแรงบันดาลใจ

10. เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณ ชีวพันธ์ศรี. (2546). *สมองกับการเรียนรู้.* นนทบุรี: สำนักที่ปรึกษา กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

กรกต ชาบัณฑิต เกษมชาติ นเรศเสนีย์ และภิศักดิ์ กัลยาณมิตร. (2556). ยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.* 7 (2), 55-67.

เด่นพงษ์ แสนคำ. (2561). พุทธศาสนากับมโนทัศน์ทางการเมืองสมัยใหม่: อิทธิพลแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมืองของพุทธทาสภิกขุ. *วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์.* 2 (1), 153-176.

ปรุตม์ บุญศรีตัน. (2556). *พุทธอภิปรัชญา: ความจริงเกี่ยวกับจักรวาล โลก มนุษย์ และสังสารวัฏ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1. (2567). โรงเรียนวรนารีเฉลิม *สัมภาษณ์.* 10 สิงหาคม.

ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2. (2567). โรงเรียนสะเดาขรรค์ชัยกัมพลานนท์ อนุสรณ์. *สัมภาษณ์.* 10 สิงหาคม.

พระเทพรัตนมุนี และคณะ. (2557). การเกษตรแนวพุทธเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน. *วารสารช่อพะยอม.* 25 (1), 53-64.

พระมหาบุญเพียร ปุญญวิริโย. (2545). *แนวคิดและวิธีการขัดเกลาทางสังคมในสถาบันครอบครัวตามแนวพระพุทธศาสนา.* วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

แม่กองธรรมสนามหลวง. (ม.ป.ป.). *ประกาศสนามหลวงแผนกธรรม ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2567, จาก https://www.gongtham.net/docs/mkth104/mgthdeclare2561.html

วราภรณ์ ซื่อประดิษฐ์กุล. (2545). *ความรู้และทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อพระพุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์.* รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

สมบูรณ์ วัฒนะ และคณะ. (2564). พระพุทธศาสนากับวิถีชีวิตคนไทยในดินแดนสุวรรณภูมิ. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.* 9 (3), 950-964.

อนุชิต กิ่งนรา. (2563). การนำพระพุทธศาสนาสู่เด็กและเยาวชนภายใต้โครงสร้างการศึกษา. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*. 25 (2), 61-67.